

S. Sayısı : 161

Karadeniz kömür havzasından kömür alacak gemilerin rüsumdan muafiyeti hakkında kanun lâiyhası ve Sıhhat ve içtima muavenet, İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (16)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/1465

28 - III - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Karadeniz kömür havzasından kömür alacak gemilerin rüsumdan muafiyetleri hakkında Sıhhat ve içtimaî muavenet vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 15 - III - 1939 tarihinde tadilen Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler

Akdenizden Karadenize geçen veya münhasıran Karadenizde seferler yapan gemilerin bir kısmı Karadeniz seferleri esnasında kömürleri azalarak hissettikleri ihtiyacın zorluğu karşısında muhtaç oldukları kömürleri Karadeniz havzaî fahmiesinden almakta iseler de bu ihtiyaçlarını gidermek için mükellef oldukları bir kısım resimleri tediye mecburiyetinde bulunan bu kabil gemilerden bilhassa yabancı bayrağı taşıyanların mühim bir kısmı rüsum tediyesinden kaçınarak kömürlerin almadan yollarına devam etmekte ve kömür ihtiyaçlarını en yakın eenebi memleketler limanlarından birinde temin eylemektedirler. Bu vaziyetin önüne geçilerek kömürlerimizin dış piyasalarda sarf ve istihlâkını temin eylemek ve aynı zamanda kömür almak ihtiyacında bulunan yerli ve yabancı gemiler için bir kolaylık olmak üzere bu gemilerin, İstanbul limanında transit gemilere müsaade edildiği veçhile, Karadeniz kömür havzası limanlarımızdan ihfilât etmeksizin ve lâiyhada yazılı resimleri tediye mecbur edilmeksizin talimatnamesine uygun bir şekilde muhtaç oldukları kömürleri almaları ve bu esnada su, erzak gibi mübrem ihtiyaçlarını da temin eylemeleri İktisad vekâleti ile yapılan muhabere neticesinde muvâfık görülmüş ve bu maksadın temini için ilâşik kanun lâiyhası hazırlanmıştır.

Sıhhat ve içtimai muavenet encümeni mazbatası

T. B. M. M.

S. ve İ. M. Encümeni

Esas No. 1/16

Karar No. 3

27 - IV - 1939

Yüksek Reisliğe

Karadeniz kömür havzasından kömür alacak gemilerin rüsumden muafiyeti hakkında Sıhhat ve içtimai muavenet vekilliğince hazırlanmış Başvekâletin 28 mart 1939 tarih ve 6/1465 numaralı tezkeresile gönderilen ve Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte Sıhhat ve içtimai muavenet vekâleti müsteaşrı hazır bulunduğu halde okundu ve konuşuldu.

Hükûmetin esbabı mucibesinde görüldüğü üzere Karadenizde sefer yapan gemilerimizin kendi ihtiyaçları olan kömürleri Karadeniz kömür havzasından bahriye ve sıhhiye resimlerinden muaf olarak almalarını ve bundan başka yabancı bayrağı taşıyan gemilere de bu kolaylık gösterilerek kömürlerimizin dış piysada sarf ve istihlâkinin arttırılmasını temin maksadile yazılmış ve aynı zamanda kömürlerini alırlarken lüzumu olan

su ve erzaklarını tedarik etmelerine de müsaid bulunmuş olan kanun lâyihası yerinde görülerek Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince İktisad encümenine tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

S. ve İ. M. E. Reisi

Bursa

Dr. Refik Güran

Kâtib

Edirne

Dr. F. Memik

Gaziantep

Dr. M. Ali Ağakay

Kocaeli

Dr. F. Sorağman

Zonguldak

H. Okan

M. M.

Giresun

Dr. H. Vasıf Somayürek

Burdur

Dr. Yeşilyurt

Kayseri

S. Turgay

Tekirdağ

N. Trak

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Esas No. 1/16

Karar No. 18

23 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

Karadeniz kömür havzasından kömür alacak gemilerin sıhhat ve vize resimlerinden muafiyetleri hakkında Sıhhat ve içtimai muavenet vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 25 - III - 1939 tarihli kararile Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Sıhhat ve içtimai muavenet vekâleti alâkadar şube müdürü hazır olduğu halde encümenimizde tedkik ve müzakere edildi:

Akdenizden Karadenize geçerek beynelmilel seferler yapan veya münhasıran Karadeniz sahillerimizde işleyen vapurların bir kısmı büyük zaruretlerle karşılaştıkları zaman muhtaç oldukları kömürleri Kömür havzasının iki mühim işkelesi olan Zonguldak ve Ereğliden al-

makta iseler de fevkalâde bir hal olmadığı takdirde ihtiyaçlarını başka limanlardan tedarik etmektedirler.

Bilhassa beynelmilel seferler yapan vapurlar bütün dünya yüzünde münhasıran ihrakiye kömürleriyle su ve gıda ihtiyaçlarını tedarik kasdile uğradıkları limanlarda bu nevi masraflardan azadedirler.

Böyle uzun bir seferin güzergâhında masrafsız sayılacak onlarca kömür limanları varken yalnız rüsum bakımından değil ihtiyacını en azamî süratle temin noktasından da bu vapurlar, fevkalâde bir zaruret olmadıkça ayrıca resim vermek fedakârlığına katlanarak Karadeniz kömür havzasından kömür alamazlar.

Yalnız Akdeniz havzasında ve Karadeniz güzergâhı üzerinde Cebelüttarik, Cezair, Malta, Pire gibi bir çok limanlar bir kömür havzası ihraç iskelesi olmadıkları ve yalnız idhal ettikleri kömürlerle çalıştıkları halde kendilerine bir kazanç kaynağı temin etmelerine rağmen Karadenizin hemen methalinde mütekâsif bir transit yolu üzerinde zengin bir kömür havzasındaki ihraç iskelelerimizin mutavassıt limanlar kadar bu işten istifade ve Karadeniz transit vapurlarının ihrakiyesini tamamen elde edememeleri ehemmiyetle tedkika değer bir mevzudur.

Münhasıran sahillerimizde işleyen vapurlar, yollarının üzerinde bulunan bu iskelelerden ihrakiyesini daha ehven ve müsaid şartlarla tedarik etmesi lâzımgelirken bu resim yüzünden İstanbula kadar nakil masarifi, tahmil ve tahliye ve depo kirası inzimam etmiş kömürlerden almağı tercih etmekte idirler.

Transit vapurlarının ihrakiye alması en mü-

said şartlarla kömür ihracı ve döviz kaynağı demektir. Bu maksadı temin eden ve vapurların ihrakiyelerini aldıkları sırada ihtiyaçları olacak su ve erzaklarını da yine resme tâbi olmaksızın alabilme imkânını veren Hükümet lâyihası çok yerinde görülmüş ve teklif aynen kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince diğer encümenlere tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisad E. Rs.	M. M.	Kâtib
Giresun	Aydın	İzmir
İ. Sabuncu	N. Topcoğlu	M. Aldemir
Afyon K.	Afyon K.	Diyarbakır
Berç Türker	İzzet Akosman	N. Sünkitay
Edirne	Erzincan	Gazianteb
Fuad Balkan	S. Başotaç	Nuri Pazarbaşı
İçel	İzmir	Sayhan
Dr. M. Berker	Benal Arıman	Şemsa İşcen
Siird		Zonguldak
N. Bekmen		H. Karabacak

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/16

Karar No. 30

1 - VII - 1939

Yüksek Reisliğe

Karadeniz kömür havzasından kömür alacak gemilerin sıhhat ve vize resimlerinden muafiyetleri hakkında Sıhhat ve içtimaî muavenet vekâletince hazırlanarak İera Vekilleri Heyetinin 25 - III - 1939 tarihli kararile Yüksek Meclise arzı takarrür eden kanun lâyihası Sıhhat ve içtimaî muavenet vekâleti Hıfzıssıhha umum müdürü hazır olduğu halde Encümenimizde görüşüldü.

Bütün dünyada beynelmilel seferler yapan vapurlar münhasıran ihrakiye kömürleriyle grıda ve su ihtiyaçlarını tedarik kasdile uğradıkları limanlarda bu nevi masrafları vermekten azadedirler.

Karadenizde kömür havzası limanlarımızdan Zonguldak ve Ereğli limanlarına uğrayan gemilerden elyevm bu resimler alınmakta olduğundan

Akdenizden Karadenize geçerek beynelmilel seferler yapan gemiler ve hatta sahillerimize işleyen gemilerimiz dahi muhtar kalmadıkça bu limanlara uğrayarak kömür almamaktadırlar.

Karadeniz limanlarında işleyen gemilerimizin ihrakiyelerini bu iskelelerden daha ehven ve müsaid şartlarla tedarik etmeleri lâzımgelirken bu resim yüzünden İstanbula kadar nakil masrafları, depo kirası, tahmil tahliye masrafları inzimam etmiş kömürleri almağı tercih etmekte idirler.

Akdenizdeki Cebelüttarik, Cezair, Malta, Pire gibi bir çok limanlar kömür ihraç iskeleleri olmadıkları ve limanlarına hariçten bir çok masraflarla getirdikleri kömürlerle çalıştıkları halde bu resimleri almadıklarından limanlarına uğrayan vapurların kömür bedeli ve grıda ihtiyaçlarını tedarik etmelerinden dolayı bıraktıkları döviz-

lerden pek çok istifade etmektedirler.

Transit vapurlarının ihrakiye alması en müsaid şartlarla kömür ihracı ve bu suretle memlekete döviz getirmesi ve bu esnada alacakları su ve erzaktan dolayı da para bırakacakları cihetle bu ihtiyaçlarını da resme tâbi olmaksızın alabilmeleri imkânını veren Hükûmet lâyihası memleketin menfaati noktasından çok isabetli ve yerinde görülmekle teklif Encümenimizce aynen kabul edilmiştir.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi

edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye E. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Ağrı	Bursa	Rize
İhsan Tav	Dr. Galib Kaharaman	K. Kamu
Diyarbakır	Erzurum	İstanbul
Zülfü Tiğrel	M. Göle	A. Bayındır
İzmir	Kayseri	Kırklareli
Kâmil Dursun	Ömer Taşçıoğlu	H. Kuleli
Kırşehir	Malatya	Van
İ. Özkan	M. Nedim Zabcı	İbrahim Arvas
Zonguldak		
Y. Ziya Özençi		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 86

Ssas No. 1/16

3 - VII - 1939

Yüksek Reisliğe

Karadeniz kömür havzasından kömür alacak gemilerin rüsumdan muafiyetleri hakkında olub Başvekâletin 28-III-1939 tarih ve 6/1465 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Sıhhat ve içtimâî muavenet, İktisad ve Maliye encümenleri mazbatalarile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla alâkalı dairenin memuru hazır olduğu halde okundu ve konuşuldu.

Lâyiha; Ereğli ve Zonguldak limanlarından yakacakları kömürü almak ve başka bir ticarî muamelede bulunmamak üzere bu limanlara uğrayacak gemilerden 500 sayılı kanuna tevfiakan alınmakta olan rüsumu sıhhiyenin ve 216 sayılı kanuna göre alınmakta olan vize resminin alınmamasını istihdaf etmektedir.

Bogazlardan transit olarak geçen gemiler 3058 sayılı kanun icabı olarak vermeğe mecbur oldukları resmi ifa ile mükelleftir. Bu gemilerden acentalarile temas etmek ve yalnız zarurî ihtiyaçlarını temin etmek üzere talimatnamele-
rindeki hükümlere uygun olarak kısa bir zaman İstanbul limanında tevakkuf edenler hakkında da transit gemiler gibi muamele yapılması 3057

sayılı kanunla kabul edilmiş bir esastır. Aynı hükmün Ereğli ve Zonguldak limanlarından münhasıran kömür almak üzere uğrayacak gemilere de teşmilinin ve bunlardan ayrıca rüsumu sıhhiye ile vize resminin alınmamasının kömür ihracatını kolaylaştırmak bakımından faydalı olacağı verilen izahattan anlaşılacakla lâyiha encümenimizcede teklif veçhile aynen kabul edilmiştir. Müstacelen müzakere edilmek dileğile Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	R. V.	M. M.
İsparta	Kayseri	Trabzon
Mükerrem Ünsal	F. Baysal	Sırrı Day
Kâtib		
İstanbul	Çanakkale	Kastamonu
F. Öymen	R. Bulayırılı	T. Coşkan
Kırklareli	Konya	Mardin
Ş. Ödül	R. Türel	R. Erten
Muş	Seyhan	Yozgad
Ş. Ataman	N. Eldeniz	A. Sungur
Malatya		Maraş
M. Öker		M. Bozdoğan

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Karadeniz Kömür havzasından kömür alacak gemilerin rüsumdan muafiyetine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Başka hiç bir ticarî muamelede bulunmıyarak yalnız kendi yakacağı kömürü almak üzere Zonguldak ve Ereğli limanlarına gelen bilûmum gemiler mevzu kanunî hükümler dairesinde sıhî muameleye tâbi olmakla beraber bunlardan 500 numaralı rüsumu sıhhiye kanunu mucibince alınması lâzım gelen sıhhat resmile 216 sayılı kanuna göre almakta olan vize resmi alınmaz. Bu gemilerin yukarıda yazılı şekilde kömür aldıkları sırada limanlarda su ve erzak gibi mübrem ihtiyaçlarını temin etmeleri muafiyetin sukutunu istilzam etmez.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden yü-

rütülmeğe girer.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe Sıhhat ve içtimâî muavenet ve İktisad Vekilleri memurdur.

25 - III - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>T. F. Silay</i>	<i>N. Tınaz</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayık Özlak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Naf. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Tarhan</i>	<i>M. Erkmek</i>